

* **Jako.** Ekstera vira vesto, malferm-iganta ĉe la antaŭa parto, manikhava, kovranta la korpon ekde la ŝultroj ĝis proksimume la koksoj : la ~o estas la ordinara senceremonia vesto de la okcidentaj eŭropanoj. ~eto. Mallonga ~o : ~eto de kelnero.

Jakobeno Z. Fanatika radikalulo.

* **Jam.** Adverbo signifanta : 1 Depost nun ; ekde nun ; senplie ; senalie ; senplua atendo : mi ~ havas mian ĉapelon, nun serĉu vi vian Z ; ~ estas tempo iri domon Z ; ni iras al nia celo ~ kun plena trankvileco Z ; riĉigadi la lingvon per novaj vortoj oni povas ~ nun Z ; ĉu vi forgesas ~, ke vi kristano estas ? 2 Tuj depost tiam ; tuj ekde tiam : post unu horo la forno estis ~ varma ; ~ de tri tagoj mi ne fermis la okulojn ; vi bezonas nur meti en la leleron iun vortareton, k la adresulo vin ~ komprenos Z ; kiel longe (depost kiam) vi estas ~ fosisto ? Z ; ~ dek jarojn (depost dek jaroj) li loĝas tie ĉi ; tia uzado estus ~ arbitraĵo k kondukus al haoso Z ; post unu sola duonhoro li ekposedas la tutan gramatikon k al li restas ~ nur la simpla k facila akirado de provizo da vortoj Z ; vi bezonas nur simple ekpensi pri la esenco de tiu ĉi frazoj k vi ~ komprenos, ke ili (la kritikoj) ne havas eĉ la plej malgrandan fundamenton Z. 3 Antaŭ nun : se li ~ venis, petu lin al mi Z ; ĉu vi ~ trovis vian horloĝon Z ? li ~ kelkfoje demandis pri vi ; mi ~ diris al vi, ke mi foriras. 4 Antaŭ tiam : kiam vi venis, li ~ diris (estis dirinta) al mi la veron Z ; kiam via domo estis konstruata, mia domo estis ~ longe konstruita Z ; mi ŝin enbrakigis, sed ŝi ~ mortis. 5 Pli frue ol oni atendas aŭ atendis : post semajno eble vi trovos ~ ian sciigon ; la verko estas ~ preta ; li kredas sukcesoj k ~ ridetas. RIM. : Z. uzas iafoje **jam** kun aparta senco, kiu ekzistas en la slavaj k germana lingvoj sed ne estas konforma al la ĝenerala uzado de la ceteraj : en tiu okazo **jam** kun futuro signifas *fine* ; pli malpli baldaŭ : ili estas iom malbonedukitaj, sed kun la tempo ili ~ solidiĝos ; ili tion ne povas ankoraŭ fari bone, sed la afero ~ iros ; ne ploru, vi iel ~ venos lien. Tia uzo estas tute nerekomendinda. **Jam... ne.** Tiu esprimas havas la sencen de **jam** 1 k 2 sekvata de **ne** : ve, multaj el niaj pioniroj ~ ne vivas Z ; centoj da miloj da radiketoj subtenas nian

arbon, kiu ~ (de nun) ne timas la venton Z la naciaj lingvoj havas akcenton malregulan k malfacilan, kiun ili ~ (de nun) ŝanĝi ne povas ; li ne estas sufiĉe klera, sed lerni nun li ~ (depost tiu momento) ne havas la eblon ; eĉ se ni volus nun halti, ni ~ ne povus Z ; vidante la particeon de la prezidanto, li ~ (depost tiam) ne parolis (li tute ne parolis) ; kiu okazon forŝovas, ĝin ~ ne retrovas Z. Kiel oni vidas per tiuj lastaj ekzemploj **jam... ne** ne samsignifas ĉiam kiel **ne... plu** : sed ĝi montras precize ŝanĝon de stato, speciale neefektivigintan deziron aŭ intencon. **Ne... jam.** Tiu esprimo estas, laŭ la konsilo de Z, evitinda, k anstataŭigota per **ankoraŭ... ne.**

jambo Z (V). Versero konsistanta el du silaboj, el kiuj la unua estas mallonga aŭ senakcenta, k la dua longa aŭ akcenta (~ —).

janiĉaro Z. Iama korpogardisto de la turka sultano.

* **Januaro.** Unua monato de la jaro, laŭ la Gregoria kalendaro.

* **Jaro.** Divido de la daŭro : tempo dum kiu la tero faras kompletan rondiron ĉirkaŭ la suno (proksimume 365 tagoj k 1 kvarono) : per la saĝo aldoniĝos al vi ~oj da vivo Z ; kiom da ~oj vi havas ? kiom ~a vi estas ? mi estas dek ~a ; griza pro mull~eco ; cent ~a jubileo ; cent ~ulo. ~cento. Daŭro de 100 ~oj : la scienco multe progresis dum la XIX ~cento. ~libro. Libro onhavanta ĉiujn interesajn sciigojn pri la ĵus pasinta ~o. Ĉiu ~a. Revenanta aŭ rekomenciĝanta ĉiun ~on : ĉiu ~a vegetaĵo, ceremonio. Duon ~o, ~duono. Sesmonata duono da ~o. Super ~o. ~o enhavanta 366 tagojn.

jardo. 1 Angla mezurunuo de longo egala al 0,917 de metro. 2 \ddagger . Ligna stango al kiu estas fiksata velo.

* **Jasmeno.** Arbeto el fam. oleacoj, kun bonodoraj floroj (*jasminum*).

jaspo ✱. Malmola k nediafana ŝtono, simila al agato, havanta multkolorajn striojn k makulojn. ~1. Farbi multkoloro imitante la kolorojn de ~o : ~i la randojn de libro.

* **Je.** Komuna prepozicio, kies senco estas nedifinita k kiun oni ĉiam povas uzi, kiam la senco ne montras klare, kia